

munt el ky, *braener, breinar*, 'terra de guaret' (Rom. LII, 330); l'antiguitat d'aquest mot en el cèltic insular està assegurada per la coincidència amb l'irl. *brannar* 'rostoll socarrat' («field whose surface is cut and burnt») i es funda en una arrel cèltica i indoeuropea de clara formació; d'un *BRACN-ICARE derivat romànic antic surt, per vies normals, el poitevin *branger* «labourer un champ moissonné». L'evolució catalana està d'acord amb el que podem esperar: de *BRAKNA-RO- cal esperar *bràiner, plural *les braines* (recordem que en aquesta zona *les* és la forma d'article usat indiferentment per a femenins i masculins), i l'aspecte vagament femení del mot conduïa a la formació d'un singular secundari *una braina*. D'ací el derivat adj. *abrainat* que s'aplica als cereals que neixen tot d'una que són sembrats: *blat abrainat, civada abrainada*. Cf. BRAC r.

1 Un crític de l'*AlcM* en *Litbl.* XLIX, 33, tan escrupolós envers Moll com de la màniga ampla per a la seva pròpia fonètica, rebutja la idea de Moll i prefeix partir del ll. VORAGO, «per dificultat fonètica»: aqueixa idea sí que topa amb una impossibilitat fonètica absoluta: ¿on s'és vist una vocal O que desaparegui en síl·laba inicial? Després de consonant inicial! Aqueixa etimologia (que proposà G. de Diego per a certs mots dialectals castellans) és, d'altra banda, insostenible també per a aquests (veg. la bona en DCEC, s. v. *braña* i *breña*, no sense relació amb el mot ribagorçà). I aqueixa semàntica és quasi absurda. ¿Què té a veure un sembrat de cereals amb un avenc o una gorga? Dificultat fonètica no en té cap de seriosa l'origen pre-romà: sigui a causa del basc pre-català de l'alta Ribagorçana, sigui perquè la sorda -KN- havia de resistir millor que la combinació llatina -GN- a una antiga combinació palatal, la representació com a -in- no fa escrupol. Solament que un voldria saber qui forní aqueixa dada del Pont de Suert; però mots tan locals i de sentit tan especial no és estrany que escapin a la gent de fora de la vall, com el qui escríu això.

Braire, V. braolar

BRAMAR, mot d'indubtable valor onomatopèic, i amb parentela més o menys semblant en diverses llengües indoeuropees, particularment en germànic; com que és un verb comú a les llengües romàniques meridionals però estrany al francès, si fos germànic hauria de venir del gòtic, llengua on no es coneix res de semblant, i en les altres germàniques les formes que hi ha són de vocal diferent; solament és segur que, en una edat més o menys remota, en totes aquestes llengües tingué formació onomatopèica, i no es pot decidir si a les romàniques hi arribà per una creació més o menys tardana o fou heretada d'una llengua indoeuropea pre-romana, però de tota manera diferent del germànic. □ 1.ª doc.: Llull.

En el qual tenim tant el substantiu com el verb: «Lo Lehdó --- féu un esguart molt horrible --- e gità molt gran *bram*» (NCL. II, 158), en la part VII o *Llibre*

de les Bèsties, del *Fèlix de les Meravelles*; en la part següent (cap. 27), hi apareix també el verb, si bé aplicat a un ase «ohí un seu ase *bramar*, e dix que hom li donàs de la civada, car per ço *bramava* com civada no havia». En Eiximenis és freqüent, aplicat a l'ase —«l'ase, ben castigat, no *brama*, ans baixa les orelles», *Terç*, 172v—, i altrament: «majorment per los batallants requer que sàpien bé luytar --- e bé en alt cridar e *bramar*, per los enemichs espaventar quant és hora», *Regiment*, cap. 213, etc. I es troba en molts altres dels grans clàssics antics, com Ausiàs, Pere Torrella, etc. (vegeu-ne més exs. en *DAG.*, *DBal.* i *AlcM*).

Des dels més antics diccs. el trobem aplicat als diversos animals: «bramar lo linx» en el Nebr. adaptat per Busa (1507), «bramar: *fremere*» parlant del senglar, en OPou, a. 1575 (p. 58). Avui és d'ús general en tot el domini lingüístic, fins als seus límits extrems de l'Est i del Nord, aplicat sobretot a l'ase (V. de Cardós, 1934; Eivissa, PzCabrero), als bovins (així ho tinc de tots els pobles de Vall Ferrera i Cardós, 1932-4), al vent («ara ve *bramant!*», Sant Pol, 1925).

L'ús de *bramar* és comú a les tres llengües romàniques peninsulars i a l'oc. ant., on ja se'n serveix el més antic dels trobadors, quan el comte de Peitieu encomana al seu joglar que canti la cançó a la seva *domna* amb tota la passió i violència d'un clam desesperat: «qual pro y auretz s'ieu m'enclostre / --- / totz lo joys del mon es nostre, / dompna, s'amduy nos amam: / lay, al mieu amic Daurostre, / dic e man que chan e *bram*» (Appel, *Chr.*, 12.30); també l'usa l'italià des dels orígens (Dante, *Inf.* xv), si bé aquí predominà aviat l'acc. derivada 'desitjar fortament', explicable pel clam del cervo i altres animals moguts, cf. fr. *il est en rut*, abans *ruit* (com ho pronunciava encara Rabelais, del ll. RUGITUS).¹ Tanmateix, el mot ha estat sempre, en canvi, essencialment estranger al francès, com constata Wartburg: «limitat al Midi: al Nord de la línia Vosges-Boques del Loire és, ben bé es pot dir, desconegut; llevat que en el S. XVI fou usat literàriament per algun escriptor de les províncies del Sud i el Centre, com d'Aubigné i Rabelais, i després emprat ocasionalment com a terme de caçadors» (i acaba desmentint l'existència d'un fr. antic *bramer merament pretès per M-Lübke) (FEW I, 496a6ss.). Això sol tanca la porta a la correntia principal de germanisme en romànic. Quedaria la possibilitat d'un origen gòtic, però justament en gòtic no es coneix cap forma d'aqueixa arrel, ço que indueix a mirar amb escepticisme les construccions hipotètiques de Th. Braune, *ZRPb.* XIX, 355, i Gamillscheg, *R. Germ.* I, 366-7, i *RFE* XIX, 143. És qüestió de no pendre actituds prejutjadores ni dogmàtiques en matèries així, per tant concebem que M-L. (REW 1270), Wartburg (a desgrat de les seves citades constatacions) i jo mateix en el DCEC I, 508, seguíssim el corrent obert per Mackel en pro d'un germanisme. Però la raó més sòlida en aquest sentit i l'única que em feia impressió, és l'existència de formes germàniques amb vocalismes diversos, que es podien interpretar com un cas d'apofonia germànica: a-al. ant. *brëman*, al. mod.